

Hvis man kan få flere kvinder til at vælge en uddannelse inden for STEM-fag (naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik), vil det have en positiv virkning for den økonomiske vækst i Den Europæiske Union. Til trods for gode beskæftigelsesmuligheder og meget produktive job på dette område er der for øjeblikket en lav andel af kvinder, som studerer og tager eksamen i STEM-fag (1).

I en undersøgelse fra Det Europæiske Ligestillingsinstitut (EIGE) om »de økonomiske fordele ved ligestilling« fremlægges solid ny dokumentation, der viser de positive virkninger ved at mindske de kønsbestemte forskelle inden for uddannelse i de udviklede lande.

Mindskelse af de kønsbestemte forskelle inden for STEM-uddannelse kan fremme økonomisk vækst

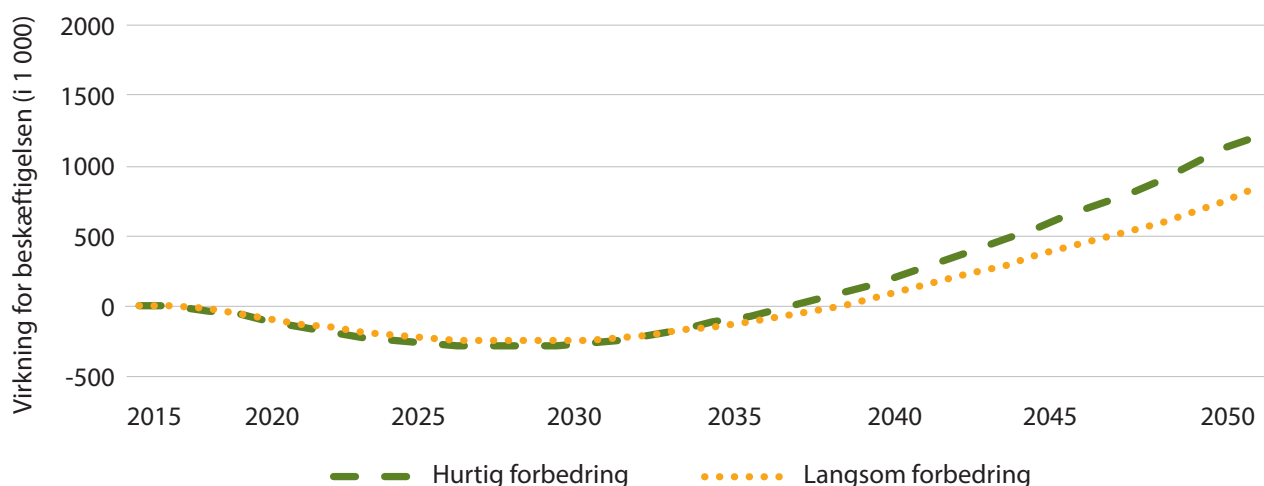
Ligestillingsforanstaltninger såsom fjernelse af kønsstereotyper inden for uddannelse, bevidstgørelse og fremme af STEM-fag blandt piger og kvinder og karrierevejledning med henblik på at tilskynde piger til at overveje studier på områder, der er domineret af mænd, og drenge til at overveje studier på områder, der er domineret af kvinder, vil efter al sandsynlighed føre til, at et større antal kvinder tager uddannelser inden for STEM-fag. Disse foranstaltninger kunne igen tilskynde flere kvinder til at tage job på grund af gode beskæftigelsesudsigter på STEM-området nu og i fremtiden. Samtidig ville en stigning i beskæftigelsen inden for STEM-fag bidrage til at reducere

arbejdskraftmangel og de eksisterende flaskehalse på arbejdsmarkedet.

Mindskelse af de kønsbestemte forskelle inden for STEM ville føre til 1,2 millioner ekstra job.

Mindskelse af de kønsbestemte forskelle inden for STEM-uddannelse ville have en positiv virkning for beskæftigelsen. Beskæftigelsen i EU ville stige med mellem 850 000 og 1 200 000 frem til 2050. Der udarbejdes for det meste prognoser for disse job på lang sigt, da

Figur 1. Virkningen af at mindske de kønsbestemte forskelle inden for STEM for beskæftigelsen

(1) Undersøgelsen fokuserede på de kønsbestemte forskelle inden for IT og ingeniørvirksomhed, fordi antallet af kvinder på disse områder er meget lavt i forhold til antallet af mænd. Med hensyn til matematik er dokumentationen for en kønsbestemt forskel i deltagelsen mindre overbevisende i EU-medlemsstaterne.

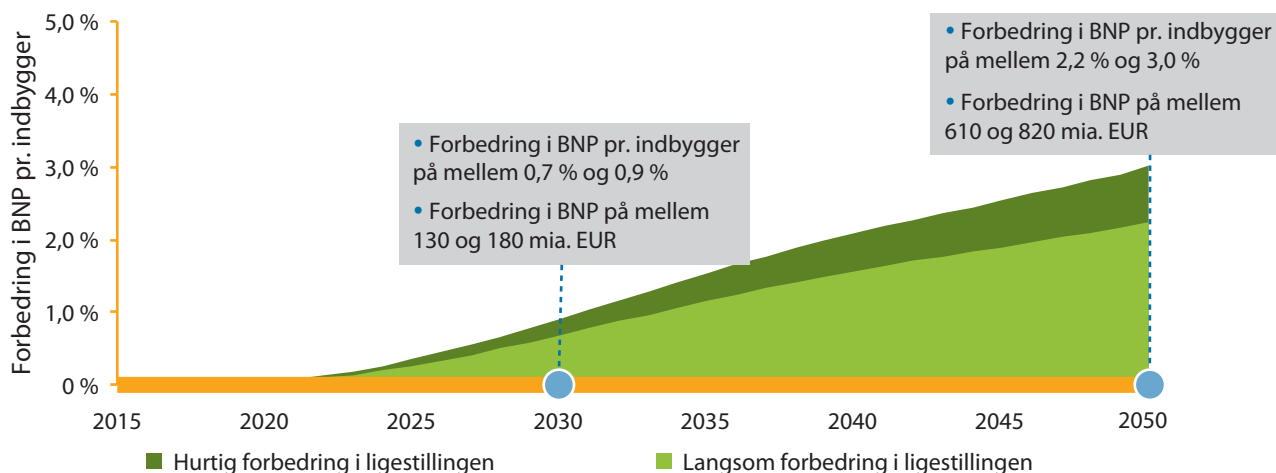

beskæftigelsesfrekvensen først vil stige, efter at flere kvinder, som studerer STEM-fag, har afsluttet deres uddannelse.

De nye job vil sandsynligvis være meget produktive, fordi kvinder, der tager STEM-uddannelser, ofte avancerer til stillinger med høj merværdi i sektorer såsom informations- og kommunikationsteknologi eller finansielle tjenesteydelser og erhvervstjenesteydelser.

En forøgelse af kvinders deltagelse i STEM-fag vil have en stærk, positiv virkning for BNP på EU-plan. En mindskelse af de kønsbestemte forskelle inden for STEM ville bidrage til en stigning i EU's BNP pr. indbygger på mellem 0,7 % og 0,9 % frem til 2030. Frem til 2050 vil stigningen være på mellem 2,2 % og 3,0 %. Målt i pengeværdi vil en mindskelse af STEM-kløften føre til en forbedring i BNP på mellem 610 og 820 mia. EUR i 2050.

Figur 2. Virkningen af at mindske de kønsbestemte forskelle inden for STEM for BNP pr. indbygger

En større STEM-arbejdsstyrke forventes at være mere produktiv, øge økonomiens potentielle produktionskapacitet kraftigt og generere en stigning i BNP pr. indbygger.

Forbedret ligestilling inden for STEM-uddannelse kan forbedre EU's økonomis langsigtede konkurrenceevne.

STEM-job med højere produktivitet vil sandsynligvis føre til højere lønninger (Europa-Parlamentet, 2015). Hvad der er nok så bemærkelsesværdigt, er, at den kønsbestemte lønsforskel vil være afskaffet inden 2050. Et stigende antal kvinder tager uddannelser inden for STEM-fag, og på grund af kvindernes højere uddannelsesniveau og valg af karriere i sektorer med højere lønninger oplever de en gradvis stigning i gennemsnitsindtjeningen og når dermed op på samme lønniveau som mændene inden 2050.

I undersøgelsen forventes det, at kvinder vil blive mere produktive på grund af en højere grad af STEM-kvalifikationer, hvilket vil bidrage til intelligent vækst som forudsat i Europa 2020-strategien. EU-økonomiens konkurrenceevne forventes også at få gavn af kvinders stigende beskæftigelse på STEM-områder. Frem til 2050 forventes eksporten at stige med ca. 0,7 %, mens importen forventes at falde med op til 1,2 %, hvilket fører til en forbedring af handelsbalancen.

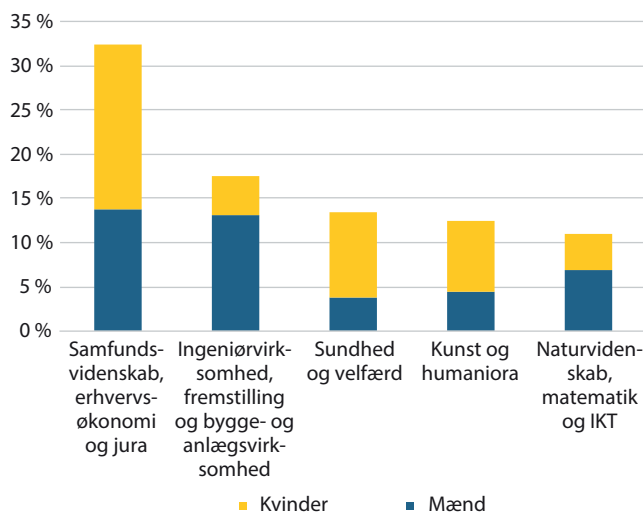
Hvorfor er den kønsbestemte forskel inden for STEM vigtig?

Til trods for den store andel af kvinder, der opnår kvalifikationer inden for videregående uddannelser, er der fortsat uligheder og kønsbaserede forskelle i henseende til de valgte fag og uddannelsesområder. Ifølge data fra Eurostat afsluttede kvinder i 2014 primært uddannelser inden for sundhed og velfærd, humaniora og kunst samt samfundsvidenskab, erhvervsøkonomi og jura. Mænd afsluttede derimod ofte uddannelser på områder, der er

knyttet til ingeniørvirksomhed, fremstilling og bygge- og anlægsvirksomhed, efterfulgt af teknologi, naturvidenskab og matematik. Selvom det samlede antal studerende på STEM-området steg mellem 2003 og 2013, forblev kløften mellem kvinder og mænd uændret i hele denne periode.

De største kønsbestemte forskelle på uddannelsesområdet findes inden for STEM-studierne.

Figur 3. Fordeling af studerende inden for videregående uddannelser efter område og køn, EU-28, 2014 (i %) ⁽²⁾

Kilde: Eurostat (educ_uoe_enrt03).

Det er vigtigst at standse den fortsatte tendens til underrepræsentation af kvinder blandt universitetsstuderende og kandidater inden for STEM-fag af følgende grunde:

1. Forøgelse af arbejdsudbuddet i STEM-sektorer

En stort flertal af medlemsstaterne har oplevet alvorlige vanskeligheder med at rekruttere kvalificerede arbejdsgangere på STEM-området, navnlig ingeniør- og IT-virksomheder. 21 medlemsstater melder om vanskeligheder med at finde faguddannede inden for naturvidenskab og ingeniørvirksomhed, og 20 melder om tilsvarende problemer med at finde IKT-fagfolk (Attstroem m.fl., 2014). I Det Forenede Kongerige har det f.eks. været vanskeligt at besætte mere end 40 % af de ledige stillinger på STEM-området (dobbelt så mange som landsgennemsnittet) på grund af manglende ansøgere.

Skøn viser, at der vil være 7 millioner nye job til rådighed i STEM-sektorer i EU frem til 2050 (Europa-Parlamentet, 2015).

Denne tendens vil sandsynligvis fortsætte, da beskæftigelsesmulighederne for ingeniører og IT-specialister forventes at stige og ligge højere end i mange andre erhverv. Mens der f.eks. forventes nulvækst i lægemiddelsektoren mellem 2013 og 2025, forventes udviklingen inden for IT i samme periode at stige med 8 % (Europa-Parlamentet, 2015). STEM-fagfolk i hele EU er stort set ikke ramt af arbejdsløshed og får betydeligt højere lønninger (Europa-Parlamentet, 2015).

2. Fremme af kvinders adgang til velbetalte job

På nuværende tidspunkt bidrager sociale, økonomiske, uddannelsesmæssige og institutionelle faktorer til at opretholde den vedvarende kønsopdeling mellem studieområder. Fastlåste kønsrollemønstre på uddannelsesområdet, kønsbestemte forskelle inden for uddannelse og uddannelsesvalg samt mangel på kvindelige rollemodeller er store problemer, der bidrager til, at en lav procentdel af kvinder uddanner sig i STEM-fag.

For den enkelte kan færre kvinder på STEM-studier resultere i dårligere beskæftigelsesudsigter og lavere indtjening på arbejdsmarkedet, hvilket i sidste ende fører til ringere økonomisk uafhængighed for kvinder. Det skyldes, at de STEM-relaterede sektorer er vokset meget hurtigere end andre og har betydeligt højere lønninger (Europa-Parlamentet, 2015).

Undersøgelsen viser, at mindskelse af de kønsbestemte forskelle på STEM-uddannelsesområdet kunne bidrage til at mindske flaskehalsene på arbejdsmarkedet, øge kvinders beskæftigelse og produktivitet og mindske den beskæftigelsesmæssige kønsopdeling. Dette kunne i sidste ende fremme økonomisk vækst både gennem højere produktivitet og øget arbejdsmarkedsdeltagelse.

Referencer

Attstroem, K. m.fl. (2014): *Mapping and analysing bottleneck vacancies in EU labour markets* (Kortlægning og analyse af ledige stillinger i flaskehals erhverv). Rapport til Europa-Kommissionen. Rambøll/Erasmus School of Economics.

Europa-Parlamentet (2015): *Encouraging STEM studies for the labour market* (Fremme af STEM-studier til gavn for arbejdsmarkedet).

⁽²⁾ NB: De citerede data er de seneste data fra Eurostat på tidspunktet for udarbejdelsen af indholdet af denne publikation. Yderligere oplysninger og opdateringer findes på: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tertiary_education_statistics

Om undersøgelsen

Undersøgelsen af de økonomiske fordele ved ligestilling er enestående i EU-sammenhæng. Den er den første af sin art, der anvender en solid økonometrisk model til vurdering af en bred vifte af makroøkonomiske fordele ved ligestilling på flere brede områder såsom uddannelse, arbejdsmarkedsdeltagelse og lønforhold.

De samlede resultater af undersøgelsen viser, at mere ligestilling ville medføre:

- mellem 6,3 og 10,5 millioner yderligere job i 2050, hvoraf ca. 70 % ville blive besat af kvinder
- positive virkninger for BNP, som vil blive øget over tid
- en stigning i BNP pr. indbygger på op til næsten 10 % i 2050.

I forbindelse med undersøgelsen blev den makroøkonomiske model E3ME anvendt til at anslå de økonomiske virkninger af forbedringer af ligestillingen. E3ME er en empirisk makroøkonomisk model, der er specielt skræddersyet til modelresultater på EU-plan og medlemsstatsplan.

Resultaterne af undersøgelsen af de økonomiske fordele ved ligestilling i EU omfatter ni publikationer:

1. Litteraturgennemgang: eksisterende dokumentation om sociale og økonomiske fordele ved ligestilling og metodologiske tilgange (*Literature review: existing evidence on the social and economic benefits of gender equality and methodological approaches*)
2. Oversigter fra EU og EU-medlemsstaterne (*EU and EU Member State overviews*)
3. Rapport om den empiriske anvendelse af modellen (*Report on the empirical application of the model*)
4. Hvordan dokumentationen blev tilvejebragt: orienterende note om den teoretiske ramme og model (*How the evidence was produced: briefing paper on the theoretical framework and model*)
5. Hvordan dokumentationen blev tilvejebragt: faktablad om den teoretiske ramme og model
6. Økonomiske virkninger af ligestilling i relation til den politiske situation i EU: orienterende note
7. Økonomiske virkninger af ligestilling: orienterende note
- 8. Hvordan ligestilling inden for STEM-uddannelse fører til økonomisk vækst: orienterende note**
9. Hvordan mindskelse af kønsbestemt arbejdsmarkedsdeltagelse og lønforskelle fører til økonomisk vækst: orienterende note

Alle publikationer, detaljerede undersøgelsesresultater og metoder findes på EIGE's websted.

Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder (EIGE) er EU's videnscenter for ligestilling mellem kønnene. EIGE støtter beslutningstagerne og alle relevante institutioner i deres bestræbelser på at gøre ligestilling mellem mænd og kvinder til virkelighed for alle europæere ved at stille specifik ekspertise og sammenlignelige og pålidelige data om ligestilling mellem kønnene i Europa til rådighed for dem.

Yderligere oplysninger:

Det Europæiske Ligestillingsinstitut (EIGE)

Gedimino pr. 16

LT-01103 Vilnius

LITAUEN

+370 52157444

E-mailadresse: eige.sec@eige.europa.eu

<http://eige.europa.eu>

<http://www.twitter.com/eurogender>

<http://www.facebook.com/eige.europa.eu>

<http://www.youtube.com/eurogender>

<http://eurogender.eige.europa.eu/>

Publikationskontoret

ISBN 978-92-9470-070-4
doi:10.2839/49029